ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Վ.Վ.Հարությունյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 7

«06» դեկտեմբերի 2023 թ.

ԷԻԿ/բ-105, Իրավագիտություն **ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ**
Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ **բոլոր մասնագիտությունների համար**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **բոլոր կրթական ծրագրերի համար**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **էկոնոմիկայի, իրավունքի և կառավարման**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **առկա**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա **2-րդ կուրս, 2-րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ) ՝ **Է.Գյունաշյան**
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ________________________________

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները 4
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ....
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ....
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ....
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ....
8. Դասավանդման մեթոդներ ....
9. Ուսումնառության մեթոդները ....
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ....
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ..........................
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ.......................... .
    12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ .
    12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ.......................... ..
    12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ...... .
    12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ....
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում.......................... .
14. Գնահատում.......................... .
    14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.......................... .
    14.2. Հարցաշար.......................... .
    14.3. Գնահատման չափանիշներ.......................... .
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.......................... .

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Իրավագիտություն» դասընթացը նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացման, ուսումնական գործընթացը ուսումնամեթոդական նյութերով ապահովելուն, ներառված է բակալավրի կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Բոլոր բաժինների համար» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել մարդու իրավունքներին, դրանց պաշտպանության ներպետական ու միջազգային մեխանիզմներին, ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական , իրավական գիտելիքները:

2.1.

- Պետության ու իրավունքի տեսական հիմունքների զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Բակալավրիատի կրթական ծրագրի չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Տեսական նյութի համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են

- Սովորեցնել պետության և իրավունքի ծագման տեսական հիմունքները:
- Բացատրել իրավահարաբերությունների զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել ինքնուրույն հետազոտություններ և կատարել եզրահանգումներ ըստ արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին առանձնահատկությունները հասարակական հարաբերությունների համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

«Քրեական իրավունք» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների նախնական գիտելիքների, հմտությունների առկայությունը

<u>կամ</u>

«Իրավագիտություն» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը բակալավրի կրթական ծրագրում ուսուցանվող «Մարդու իրավունքների հիմունքներ» դասընթացից:

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Իրավագիտություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ԳԻՏԵԼԻՔ

1. Գիտելիք և իմացություն

1) Հայաստանի և այլ երկրների պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
2) Իրավական համակարգի կառուցվածքի և գործառույթների, դրա և՛ քաղաքական ու տնտեսական համակարգերի փոխազդեցության, և՛ մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
3) Իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
4) Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
5) Իրավունքի հիմնական ճյուղերի (մասնավորապես՝ սահմանադրական իրավունքի, վարչական իրավունքի և վարչական դատավարության, քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության, աշխատանքային իրավունքի, քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության, էկոլոգիական իրավունքի, միջազգային հանրային իրավունքի, դրանց սկզբունքների, ինստիտուտների, նորմերի ծագումնաբանության և էության, այդ ինստիտուտների և նորմերի օրենսդրական ամրագրման և կիրառման գործընթացի վերաբերյալ հիմնարար և համակարգված գիտելիք:
6) Իրավական վեճերի լուծման և բանակցությունների վարման սկզբունքների ու տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք:
7) Մասնագիտական գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ հարակից ոլորտների, ինչպես նաև՝ մասնագիտական բարեվարքության (էթիկայի) կանոնների և կոռուպցիային հակազդման վերաբերյալ գիտելիք:

ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2. Գիտելիքի և իմացության կիրառում

1) Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար:
2) Կարող է ինքնուրույն կազմել և մշակել իրավական փաստաթղթեր, տալ իրավաբանական եզրակացություններ, տրամադրել իրավաբանական խորհրդատվություն:
3) Կարող է բանակցություններ վարել, ներկայացնել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, պետության և համայնքի իրավունքներն ու օրինական շահերը:
4) Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ պարզաբանել իրավական նորմերը և պայմանագրերը:

---

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf
Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

5) Կարող է օրինական մեթոդներով որոնել և գտնել վերաբերելի դատական և իրավական այլ ակտեր կամ այլ տեղեկություններ, օգտագործել դրանք մասնագիտական ոլորտում խնդրի լուծման համար, ինչպես նաև՝ հետևել իրավական ակտերի փոփոխություններին:
6) Կարող է վերհանել իրավական խնդիրը, տարբերակել գործի լուծման համար էական փաստերը, որոշել կիրառելի իրավական նորմը և կիրառել փաստերի նկատմամբ, եզրահանգում անել գործի լուծման վերաբերյալ:
7) Կարող է արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ:

3. Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ

1) Կարող է մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնել, բացատրել, ինչպես նաև՝ ստանալ իրավագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, խնդիրներ և լուծումներ:
2) Կարող է իր գործունեության ընթացքում կիրառել ՏՀՏ-ներ և այլ մասնագիտական գործիքներ՝ իրավական խնդիրների լուծումն ապահովելու համար:
3) Կարող է հաղորդակցվել առնվազն մեկ մասնագիտական օտար լեզվով:
4) Կարող է հավաքել, մշակել և մեկնաբանել իրավական հիմնախնդիրներին վերաբերող քանակական և որակական տվյալներ՝ հիմնավորված դատողություններ անելու համար:

Կարող է հետևել մասնագիտական բարեվարքության (էթիկայի) կանոններին՝ պատասխանատվությամբ իրականացնելով իր մասնագիտական գործառույթները:

4. Ընդհանրական իմացական կարողություններ (ներառյալ դատողություններ անելը)

1) Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար:
2) Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում:

ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

5. Ինքնուրույնություն և պատաս-խանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողու-թյունները)

1) Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն:
2) Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին:
3) Ունակ է՝ ուսումնառության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս:
4) Ունակ է՝ աշխատելու թիմում:
5) Ունակ է՝ անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը:
6) Տիրապետում է բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում իրավագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

ԳԿ9 խնդիրների լուծում,

ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Քրեական իրավունք» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել աշխատանքային մասնագիտական գործունեության ընթացքում,կրթությունը շարունակելու և մասնագիտական բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	2 կրեդիտ/60 ժամ	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	14	
Գործնական աշխատանք		
Սեմինար պարապմունք	14	

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Լաբորատոր աշխատանք		
Ինքնուրույն աշխատանք	32	
Ընդամենը	60	
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք	

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝
  - <u>**Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն**</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
  - <u>**Նախագծերի մեթոդ**</u> – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:

- *__Հարցի նախապատրաստման մոդել__* –կամավորության սկզբունքով ընտրված ուսանողն իր նախընտրած հակիրճ ձևով նախապատրաստում է տվյալ առարկայից քննության կամ ստուգարքի հարցերի իր պատասխանների փաթեթը: Քննությունից (ստուգարքից) 1 շաբաթ առաջ նա հանձնում է փաթեթը դասախոսին, որը ստուգում է այդ նյութերը և որոշում դրանց համապատասխանությունը տվյալ առարկայի բովանդակությանը:
- __Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում__ – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- __Զեկույց__ – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր….

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում….

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	***<u>ԹԵՄԱ 1. Պետության և իրավունքի առաջացումը</u>*** Պետության և իրավունքի առաջացման ու զարգացման մասին հիմնական տեսությունները: Պետության առաջացման պատճառները: Պետության հիմնական հատկանիշները: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի հատուկ տարր:	2				
2.	***<u>ԹԵՄԱ 2. Պետության էությունը, գործառույթները և ձևերը</u>*** Պետության էությունը: Պետության գործառույթները: Պետության ձև հասկացությունը: Պետական կառավարման ձևը: Պետական կառուցվածքի ձևերը: Պետաիրավական վարչաձև:	2	2			
3.	***<u>ԹԵՄԱ 3. Իրավունքը սոցիալական նորմերի համակարգում</u>*** Իրավունքի հատկանիշներն ու սահմանումը: Իրավունքի աղբյուրները կամ ձևերը: Իրավունքը ժամանակակից ըմբռնմամբ:					
4.	***<u>ԹԵՄԱ 4. Սոցիալական նորմերի հասկացությունը և տեսակները</u>*** Հասարակական նորմերի համակարգը: Իրավունքի նորմեր: Իրավահարաբերություններ հասկացությունը և նրա հիմնական հատկանիշները:	2	2			

[8] Նման է օրացուցային պլանին

	Իրավահարաբերության կառուցվածքը: Իրավաբանական փաստեր:					
5.	***ԹԵՄԱ 5. Իրավունքը և իրավագիտակցությունը*** Իրավագիտակցության հասկացությունը և տեսակները: Իրավագիտակցության կառուցվածքը:	2	2			
6.	***ԹԵՄԱ 6. Օրինականությունը և իրավակարգը*** Օրինականություն և իրավակարգ հասկացությունը: Օրինականության սկզբունքները:	2	2			
7.	***ԹԵՄԱ 7. Իրավունքի համակարգը*** Իրավունքի համակարգ հասկացությունը: Իրավունքի համակարգի կառուցվածքային տարրերը:	2	2			
8.	***ԹԵՄԱ 8. Իրավական պետություն*** Իրավական պետություն հասկացությունը: Իրավական պետության բնութագրերը: Իրավական պետության հիմնական հատկանիշները: Իրավական պետության սկզբունքները:		2			
9.	***ԹԵՄԱ 9. Սահմանադրական իրավունք*** Սահմանադրական իրավունքի առարկան ու աղբյուրները: Սահմանադրական իրավունքի առարկան: Սահմանադրաիրավական հարաբերություններ: ՀՀ սահմանադրական կարգի հիմունքները:	2				
10.	***ԹԵՄԱ 10. Սահմանադրական կարգ հասկացությունը*** Պետական իշխանության կազմակերպման և գործունեության սահմանադրական սկզբունքները: Պետության և անհատի փոխհարաբերության սահմանադրական հիմունքները: Ժողովրդաիշխանության իրականացման ձևերը: Անմիջական ժողովրդավարություն: Ներկայացուցչական ժողովրդավարություն:		2			
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		14	14			

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	ՀՀ Սահմանադրություն	2015թ.դեկտեմբերի 6
2.	Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն» Վ.Ն.Ներսեսյանց «Իրավունքի և պետության տեսություն» Ն.Ապիյան «Պետության և իրավունքի հիմնահարցեր»	2001թ. 2001թ. 2003թ.
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.		
2.		
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1.Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	***ԹԵՄԱ 1. Պետության և իրավունքի առաջացումը***	Պետության և իրավունքի առաջացման ու զարգացման մասին հիմնական տեսությունները: Պետության առաջացման պատճառները: Պետության հիմնական հատկանիշները: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի հատուկ տարր:	2	Վ.Ն. Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն », 2001թ.
2.	***ԹԵՄԱ 2. Պետության էությունը, գործառույթները և ձևերը***	Պետության էությունը: Պետության գործառույթները: Պետության ձև հասկացությունը: Պետական կառավարման ձևը: Պետական կառուցվածքի ձևերը: Պետաիրավական վարչաձև:	2	Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետոթյան և իրավունքի տեսություն»,2001թ.

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	***ԹԵՄԱ 3. Իրավունքը սոցիալական նորմերի համակարգում***	Իրավունքի հատկանիշներն ու սահմանումը: Իրավունքի աղբյուրները կամ ձևերը: Իրավունքը ժամանակակից ըմբռնմամբ:		Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետոթյան և իրավունքի պատմություն »
4.	***ԹԵՄԱ 4. Սոցիալական նորմերի հասկացությունը և տեսակները***	Հասարակական նորմերի համակարգը: Իրավունքի նորմեր: Իրավահարաբերություններ հասկացությունը և նրա հիմնական հատկանիշները: Իրավահարաբերության կառուցվածքը: Իրավաբանական փաստեր:	2	Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն », 2001թ.
5.	***ԹԵՄԱ 5. Իրավունքը և իրավագիտակցությունը***	Իրավագիտակցության հասկացությունը և տեսակները: Իրավագիտակցության կառուցվածքը:	2	Վ.Ն.Խրոպանյուկ«Պետության և իրավունքի տեսություն »
6.	***ԹԵՄԱ 6. Օրինականությունը և իրավակարգը***	Օրինականություն և իրավակարգ հասկացությունը: Օրինականության սկզբունքները:	2	Վ.Ն.Խրոպանյուկ«Պետության և իրավունքի տեսություն »
7.	***ԹԵՄԱ 7. Իրավունքի համակարգը***	Իրավունքի համակարգ հասկացությունը: Իրավունքի համակարգի կառուցվածքային տարրերը:	2	Վ.Ն.Խրոպանյուկ«Պետության և իրավունքի տեսություն »
8.	***ԹԵՄԱ 8. Իրավական պետություն***	Իրավական պետություն հասկացությունը: Իրավական պետության բնութագրերը: Իրավական պետության հիմնական հատկանիշները: Իրավական պետության սկզբունքները:		Վ.Ն.Խրոպանյուկ«Պետության և իրավունքի տեսություն »
9.	***ԹԵՄԱ 9. Սահմանադրական իրավունք***	Սահմանադրական իրավունքի առարկան ու աղբյուրները: Սահմանադրական իրավունքի առարկան:	2	Վ.Ն.Խրոպանյուկ«Պետության և իրավունքի տեսություն »

		Սահմանադրաիրավական հարաբերություններ: ՀՀ սահմանադրական կարգի հիմունքները:		
10.	***ԹԵՄԱ 10. Սահմանադրական կարգ հասկացությունը***	Պետական իշխանության կազմակերպման և գործունեության սահմանադրական սկզբունքները: Պետության և անհատի փոխհարաբերության սահմանադրական հիմունքները: Ժողովրդաիշխանության իրականացման ձևերը: Անմիջական ժողովրդավարություն: Ներկայացուցչական ժողովրդավարություն:		Վ.Ն.Խրոպանյուկ«Պետության և իրավունքի տեսություն »

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	***ԹԵՄԱ 1. Պետության և իրավունքի առաջացումը***	Պետության և իրավունքի առաջացման ու զարգացման մասին հիմնական տեսությունները: Պետության առաջացման պատճառները: Պետության հիմնական հատկանիշները: Պետությունը որպես քաղաքական համակարգի հատուկ տարր:			Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետոթյան և իրավունքի տեսություն», 2001թ.
2.	***ԹԵՄԱ 2. Պետության էությունը,***	Պետության էությունը:	2		Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	gործառույթները և ձևերը	Պետության գործառույթները: Պետության ձև հասկացությունը: Պետական կառավարման ձևը: Պետական կառուցվածքի ձևերը: Պետաիրավական վարչաձև:			իրավունքի տեսություն», 2001թ.
3.	***ԹԵՄԱ 3. Իրավունքը սոցիալական նորմերի համակարգում***	Իրավունքի հատկանիշներն ու սահմանումը: Իրավունքի աղբյուրները կամ ձևերը: Իրավունքը ժամանակակից ըմբռնմամբ:			Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետոթյան և իրավունքի տեսություն », 2001թ.
4.	***ԹԵՄԱ 4. Սոցիալական նորմերի հասկացությունը և տեսակները***	Հասարակական նորմերի համակարգը: Իրավունքի նորմեր: Իրավահարաբերություններ հասկացությունը և նրա հիմնական հատկանիշները: Իրավահարաբերության կառուցվածքը: Իրավաբանական փաստեր:	2		Վ.Ն.Խրոպանյուկ«Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ.
5.	***ԹԵՄԱ 5. Իրավունքը և իրավագիտակցությունը***	Իրավագիտակցության հասկացությունը և տեսակները: Իրավագիտակցության կառուցվածքը:	2		Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ
6.	***ԹԵՄԱ 6. Օրինականությունը և իրավակարգը***	Օրինականություն և իրավակարգ հասկացությունը: Օրինականության սկզբունքները:	2		Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ.
7.	***ԹԵՄԱ 7. Իրավունքի համակարգը***	Իրավունքի համակարգ հասկացությունը: Իրավունքի համակարգի կառուցվածքային տարրերը:	2		Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ:
8.	***ԹԵՄԱ 8. Իրավական պետություն***	Իրավական պետություն հասկացությունը: Իրավական պետության բնութագրերը: Իրավական պետության հիմնական հատկանիշները:	22		Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ:

		Իրավական պետության սկզբունքները:			
9.	***ԹԵՄԱ 9. Սահմանադրական իրավունք***	Սահմանադրական իրավունքի առարկան ու աղբյուրները: Սահմանադրական իրավունքի առարկան: Սահմանադրաիրավական հարաբերություններ: ՀՀ սահմանադրական կարգի հիմունքները:			Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ:
10.	*ԹԵՄԱ 10. Սահմանադրական կարգ հասկացությունը*	Պետական իշխանության կազմակերպման և գործունեության սահմանադրական սկզբունքները: Պետության և անհատի փոխհարաբերության սահմանադրական հիմունքները: Ժողովրդաիշխանության իրականացման ձևերը: Անմիջական ժողովրդավարություն: Ներկայացուցչական ժողովրդավարություն:	2		Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ:

12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[11]

[11] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.					
2.					

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[12]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[13]
1.	Պետության և իրավունքի ծագման տեսությունները	1.Պետության և իրավունքի առաջացման հիմնական տեսությունները 2.Պետության առաջացման նախադրյալները 3.Պետության հիմնական հատկանիշները		2-րդ կիսամյակ	գրավոր	Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն»,2001թ..
2.	Իրավունքի համակարգերը	1.Իրավունքի համակարգի հասկացությունը 2.Իրավունքի համակարգի կառուցվածքային տարրերը		2-րդ կիսամյակ	գրավոր	Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ.

[12] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[13] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	Իրավական և սոցիալական նորմեր	1.Սոցիալական նորմերի հասկացությունը 2.Իրավական նորմերի հասկացությունը 3.Իրավահարաբերությունների հասկացությունը և նրա հիմնական հատկանիշները 4.Իրավահարաբերությունների կառուցվածքը		2--րդ կիսամյակ	գրավոր	Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ.
4.	Իրավական պետության հասկացությունը և հատկանիշները	1.Իրավական պետության հասկացությունը 2.Իրավական պետության բնութագիրը 3.Իրավական պետության հիմնական հատկանիշները		2-րդ կիսամյակ	գրավոր	Վ.Ն.Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն »,2001թ.

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[14]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	

[14] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	
Այլ	

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[15]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

Գնահատման մեթոդներն և չափորոշիչներն ուղղորդված են կրթության վերջնարդյունքներին

- Գործնական, սեմինար և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում ուսանողի ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում
- Ինքնուրույն աշխատանքների /անհատական առաջադրանքներ/ հաշվառում և գնահատում
- Դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում

Ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

14.3. Գնահատման չափանիշները[16].

- Տեսական գիտելիքները:
- Գործնական աշխատանքները:

---

[15]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

- Սեմինար պարապմունքները:
- Լաբորատոր աշխատանքները:
- Ինքնուրույն աշխատանքը:

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ **բոլոր մասնագիտությունների համար**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ **բոլոր կրթական ծրագրերի համար**
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ԷԻԿ/բ -105 Իրավագիտություն			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	2 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	28	Դասախոսություն	14
			Սեմինար	14
			Լաբորատոր աշխատանք	
			Գործնական աշխատանք	
	Ինքնուրույն	32		
	Ընդամենը	60		
Ստուգման ձևը	Ստուգարք			
Դասընթացի նպատակը	**Դասընթացի նպատակն է** Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել մարդու իրավունքների, դրանց ներպետական ու միջազգային պաշտպանության միջոցներին, խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր տեսական ու իրավական գիտելիքները :			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	**ԳԻՏԵԼԻՔ** **1. Գիտելիք և իմացություն** 1) Հայաստանի և այլ երկրների պետության և իրավունքի պատմության վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: 2) Իրավական համակարգի կառուցվածքի և գործառույթների, դրա և՛ քաղաքական ու տնտեսական համակարգերի փոխազդեցության, և՛ մարդու իրավունքների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: 3) Իրավունքի ընկալման հիմնական հայեցակարգերի, իրավաստեղծման, իրավաբանական տեխնիկայի և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: 4) Իրավակիրառման (մասնավորապես՝ իրավաբանական փաստերի վերլուծության, իրավաբանական որակման, իրավական նորմերի և պայմանագրերի մեկնաբանման), իրավական կոլիզիաները լուծելու կանոնների և տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար			

	գիտելիք: 5) Իրավունքի հիմնական ճյուղերի (մասնավորապես՝ սահմանադրական իրավունքի, վարչական իրավունքի և վարչական դատավարության, քաղաքացիական իրավունքի և քաղաքացիական դատավարության, աշխատանքային իրավունքի, քրեական իրավունքի և քրեական դատավարության, էկոլոգիական իրավունքի, միջազգային հանրային իրավունքի, դրանց սկզբունքների, ինստիտուտների, նորմերի ծագումնաբանության և էության, այդ ինստիտուտների և նորմերի օրենսդրական ամրագրման և կիրառման գործընթացի վերաբերյալ հիմնարար և համակարգված գիտելիք: 6) Իրավական վեճերի լուծման և բանակցությունների վարման սկզբունքների ու տեսությունների վերաբերյալ հիմնարար գիտելիք: 7) Մասնագիտական գործառույթների իրականացման համար անհրաժեշտ հարակից ոլորտների, ինչպես նաև՝ մասնագիտական բարեվարքության (էթիկայի) կանոնների և կոռուպցիային հակազդման վերաբերյալ գիտելիք: ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ **2. Գիտելիքի և իմացության կիրառում** 1) Կարող է կիրառել մասնագիտական գիտելիքներն առավել հաճախ հանդիպող իրավական խնդիրների լուծման համար: 2) Կարող է ինքնուրույն կազմել և մշակել իրավական փաստաթղթեր, տալ իրավաբանական եզրակացություններ, տրամադրել իրավաբանական խորհրդատվություն: 3) Կարող է բանակցություններ վարել, ներկայացնել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, պետության և համայնքի իրավունքներն ու օրինական շահերը: 4) Կարող է իրավունքի մեկնաբանման կանոնների կիրառմամբ պարզաբանել իրավական նորմերը և պայմանագրերը: 5) Կարող է օրինական մեթոդներով որոնել և գտնել վերաբերելի դատական և իրավական այլ ակտեր կամ այլ տեղեկություններ, օգտագործել դրանք մասնագիտական ոլորտում խնդրի լուծման համար, ինչպես նաև՝ հետևել իրավական ակտերի փոփոխություններին:

	6) Կարող է վերհանել իրավական խնդիրը, տարբերակել գործի լուծման համար էական փաստերը, որոշել կիրառելի իրավական նորմը և կիրառել փաստերի նկատմամբ, եզրահանգում անել գործի լուծման վերաբերյալ։ 7) Կարող է արագ կողմնորոշվել իրավական խնդիրներ (այդ թվում՝ անկանխատեսելի) լուծելիս և դրանց վերաբերյալ ներկայացնել իր փաստարկված դիրքորոշումը, այդ թվում՝ առաջ քաշելով հակափաստարկներ։ **3. Հաղորդակցման, ՏՀՏ և տվյալների հետ աշխատելու կարողություններ** 1) Կարող է մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնել, բացատրել, ինչպես նաև՝ ստանալ իրավագիտության ոլորտին առնչվող տեղեկատվություն, գաղափարներ, փաստարկներ, խնդիրներ և լուծումներ։ 2) Կարող է իր գործունեության ընթացքում կիրառել ՏՀՏ-ներ և այլ մասնագիտական գործիքներ՝ իրավական խնդիրների լուծումն ապահովելու համար։ 3) Կարող է հաղորդակցվել առնվազն մեկ մասնագիտական օտար լեզվով։ 4) Կարող է հավաքել, մշակել և մեկնաբանել իրավական հիմնախնդիրներին վերաբերող քանակական և որակական տվյալներ՝ հիմնավորված դատողություններ անելու համար։ Կարող է հետևել մասնագիտական բարեվարքության (էթիկայի) կանոններին՝ պատասխանատվությամբ իրականացնելով իր մասնագիտական գործառույթները։ **4. Ընդհանրական իմացական կարողություններ (ներառյալ դատողություններ անելը)** 1) Կարող է դրսևորել քննական և փաստարկված վերլուծական մոտեցում՝ իրավական խնդիրները բացահայտելու և դրանց լուծման ուղիները մշակելու համար։ 2) Կարող է մասնագիտական խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ցուցաբերել նախաձեռնողականություն և ստեղծագործական մոտեցում։ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

	5. Ինքնուրույնություն և պատաս-խանատվություն (ներառյալ սովորելու կարողությունները) 1) Ունակ է՝ ինքնուրույն կամ համապատասխան ղեկավարման ներքո ծավալելու լիարժեք մասնագիտական գործունեություն: 2) Ունակ է՝ պարբերաբար ուսումնասիրելու օրենսդրությունը և իրավակիրառ պրակտիկան, մասնագիտական գրականությունը և ինտեգրվելու հարափոփոխ բազմամշակութային աշխատանքային միջավայրին: 3) Ունակ է՝ ուսումնառության և (կամ) աշխատանքի ընթացքում կատարելու առաջադրանքներ, ցուցաբերելու անհրաժեշտ ինքնուրույնություն և ստանձնելու պատասխանատվություն մասնագիտական որոշումներ կայացնելիս: 4) Ունակ է՝ աշխատելու թիմում: 5) Ունակ է՝ անձնական օրինակով նպաստելու իրավական պետության և քաղաքացիական հասարակության կայացմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների տարածմանը: 6) Տիրապետում է բավարար գիտելիքների և կարողությունների՝ բարձրագույն կրթության երկրորդ մակարդակում իրավագիտության բնագավառում ուսումը շարունակելու համար:
Դասընթացի բովանդակությունը	1.Պետության և իրավունքի առաջացումը 2.Պետության էությունը , գործառույթները և ձևերը 3.Սոցիալական նորմերի հասկացությունը և տեսակները 4.Իրավունքը և իրավագիտակցությունը 5.Իրավունքի համակարգը 6.Իրավական պետություն 7.Սահմանադրական իրավունք
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Բանավոր հարցում, ինքնուրույն աշխատանք, ստուգարք
Գրականություն	Պարտադիր- ՀՀ Սահմանադրություն 2015թ.դեկտեմբերի 6, Վ.Ն. Խրոպանյուկ «Պետության և իրավունքի տեսություն » , Վ.Ն.Ներսեսյանց «Իրավունքի և պետության տեսություն»